

Neformālās iniciatīvas grupas «Durvis» (Latvija) projekts «Ar metadonu pa bezceļiem»

Neformālās iniciatīvas grupas «Durvis» (Latvija) projekts «Ar metadonu pa bezceļiem»

Veikto opiātu lietotāju fokusgrupu apkopojums

Projektu „Ar metadonu pa bezceļiem” realizē neformālā narkotiku lietotāju iniciatīvas grupa “Durvis”, ar biedrības “Apvienība HIV.LV” tehnisku un Eirāzijas Kaitējuma mazināšanas tīkla (EHRN) finansiālu atbalstu. Projekta apraksts un visi materiāli ir atrodami interneta vietnē www.hiv.lv

Projekta laikā tika veiktas divas fokusgrupas, katrā grupā piedalījās 5 cilvēki. Viena grupā piedalījās cilvēki, kuri aizvietotājterapijas (farmakoterapijas) ar metadonu programmā (turpmāk tekstā saīsināti - MP) ir līdz 3 gadiem, otrā – vairāk kā 3 gadus.

Kā jūtas šobrīd?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Nezinu. Ir lomkas. Labi - 3 atbildes.	Kad esmu lietojis metadonu, jutos labi. Labi - 4 atbildes.

Vecums:

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
33 - 52	31 - 51

Nodarbinātības statuss:

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Ir darbs - 2 atbildes. 1 nestrādā un nav legālu ienākumu. 2 ir invaliditātes grupa.	Ir darbs - 3 atbildes. Ir legāli ienākumi (invaliditātes grupa) - 2 atbildes.

Savas veselības novērtējums? Kā tas saistīts ar MT? Vai veselības stāvoklis ir izmainījies saistībā ar metadonu? Ja izmainījies, tad kā?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Aizmirsu, kas ir lomkas. Veselība ir uzlabojusies - 4 atbildes.	Metadons palīdz saglabāt veselību. Mazāk nervozēju. Vispārējais veselības stāvoklis ir slikts, metadons darbojas kā pretsāpju līdzeklis. Kad iedzeru metadonu kļūst labāk.

Neformālās iniciatīvas grupas «Durvis» (Latvija) projekts «Ar metadonu pa bezceļiem»

Kas priekš jums ir MP?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Ārstēšana. Adaptācija dzīvei. Esmu dzīvs, saņemu HIV terapiju. Pagaidu variants, lai tiktu prom (no opiātu lietošanas).	Noņem vēlmi lietot (opiātus). Dod iespēju socializēties. “Ļe kumarit” (nav abstinences), nevajag “pušiķ” (aktīvi meklēt vielu lietošanai). Nelietoju citas narkotikas. Ir dzīves jēga.

Vai tic, ka MP ļaus atbrīvoties no narkotiku lietošanas?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Nē - 5 atbildes.	Nē. Pašam jāgrib.

Cik gadus Jūs plānojas palikt MP?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
1 gadu maksimums. Gribēju vienu gadu, sajutu reālas izmaiņas dzīvē, tagad palikšu ilgāk. Nezinu cik ilgi. Dvēselē jau sen gribu aiziet, bet nevaru noraušos (atsākšu lietot). Kaut kad, kādreiz aiziešu.	1,5 gadus, gribu aiziet bez slimnīcas. Apmēram 2 gadi. Nav noteikts laiks, gatavojos morāli. Visu mūžu.

Vai ir runājuši ar ārstu par vēlamo laiku palikt MP?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Jā - 4 atbildes Kad teicu ārstei, ka palikšu gadu, viņa smējās - visi tā saka.	4 ir runājuši. 1 - nē, jo ir mainījušies plāni.

Ko nozīmētu atteikums uzņemt MP?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Nāvi. Turpinātu lietot. Mirtu no HIV.	Būtu cietumā - 3 atbildes Durtos - 3 atbildes

Trankvilizatoru lietošana un recepšu saņemšana no ārsta:

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Nevajag. Ja gribu, izraksta. Nav problēmu izrakstīt.	Nelieto. Cenšos lieki nelietot. Neizraksta un neprasu.

Neformālās iniciatīvas grupas «Durvis» (Latvija) projekts «Ar metadonu pa bezceļiem»

	<p>Izraksta ģimenes ārsts. Lietoju klonazepāmu, tad atmetu ar fenazepāma palīdzību. Tagad lietoju dažreiz “klopus” (klonozepāmu) ārstiem to nesaku, vīni nezina. Neizraksta klonozepāmu, saka, tev nevajag, pārcietīsi.</p>
--	---

Mēģinājumi samazināt devu? Jā bija, tad kā jutās un kā reaģēja ārsts?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
<p>Jā, mēģināju. Gan samazināju, gan palielināju, tagad ir optimālā deva. Negribu ne palielināt, ne samazināt.</p>	<p>Runāju ar ārstu, piekrita, samazināju devu uz 15 ml. Pašlaik samazinu. Narkologs - neko, bet infektologs negrib, lai samazinu. Palielināju devu dēļ Stokrīna lietošanas. Samazināju, jutos stabili.</p>

Apmierinātība ar informāciju pat MP:

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
<p>Vispārēja informācija ir, trūkst padziļinātas informācijas. Nav informācijas kāda ir ietekme uz organismu. Trūkst informācijas par reālo situāciju: kā būs, kad iestāsies programmā. Stāsta, ka tā ir ārstēšana, bet tā nav.</p>	<p>Kam domāta informācija? Ja priekš narkomāniem, tad vispār nekāda. Neviens nepateiks, ka indējos. Katrs heroīna lietotājs zina par programmu. Ir brošūras, ārsti izstāsta. Visi narkomāni zina: “metadonšķiki ir smertņiki” (metadona lietotāji ir nāvinieki).</p>

Ja ir bijuši jautājumi par MP, kurš ir devis lietderīgas atbildes?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
<p>Ārsts, psihologs, sociālais darbinieks. Vecie (ilgi) lietotāji.</p>	<p>Dr. <...> saka, ka metadons nekādi tevi (tavu veselību) neietekmē. Ārsti saka: HIV inficēts, dzīvos divus gadus, bet viņš vēl dzīvs, un smejas.</p>

Ārstēšanas plāna esamība, kas ietver - devas, ārstēšanas ilgumu, ārstēšanas īslaicīgo un ilglaicīgo rezultātu, darbību algoritmu, ja kaut kas notiek:

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
<p>Jā, ir - 5 atbildes. Pusgada laikā jatiek skaidrībā ar devu, tad arī tālākais būs skaidrs. Nav cilvēka, kas manā vietā saņems metadonu, ja ar mani kas notiks. Esmu pilnīgi viens. Ko darīšu? Nezinu.</p>	<p>Jā - 5 atbildes. Ir līgums – 4 atbildes - to nelasu. Uzrakstīts man nesaprotamā valodā.</p>

Neformālās iniciatīvas grupas «Durvis» (Latvija) projekts «Ar metadonu pa bezceļiem»

Kāpēc neaiziet no MP? Kas varētu palīdzēt aiziet no MP ?

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Pagaidām negribu aiziet, kļūšu stabilāks-aiziešu. Drīz aiziešu. Pašam jāgrib. Draudzenes dēļ aiziešu, viņa neko nezina (par MP), tāpēc jāpacenšas.	Palīdzētu labs darbs, meitene. Pats sev palīdzēšu. Pasākumu komplekss: darbs, mainīts paziņu loks, vide, dzīvesvieta. Režīms, laba pārtika, svaigs gaiss. Man neko nevajag, pats varu aiziet.

Savu turpmāko dzīvi redz:

Grupa līdz 3 gadiem MP	Grupa vairāk kā 3 gadi MP
Dzīvoju šai dienai., Braukšu uz Vāciju.	Aizbraukšu uz Krieviju, būs bērns. Iepazīšos ar meiteni

Secinājumi

- Abu grupu intervējamie novērtē MP nozīmi viņu veselības saglabāšanā.
- Abās grupās atzīst, ka MP mazina vēlmi lietot opiātus, ļauj socializēties. Grupa līdz trīs gadiem MP atzīst, ka tas ir pagaidu variants.
- Visi intervējamie uzskata, ka MP nav metode, kas ļauj atbrīvoties no narkotiku lietošanas.
- Visi intervējamie atzīmē, ja netiktu uzņemtu MP, turpinātu lietot narkotikas, nokļūtu ieslodzījumā vai būtu miruši.
- Visi intervējamie atzīmē informācijas par MP nepietiekamību.
- Visi intervējamie atzīst, ka ir ārstēšanas plāns. Grupā, kuri MP ir ilgāk ka trīs gadus visi atzīmē, ka līgumu nav lasījuši.
- Visi intervējamie apgalvo, ka, lai aizietu no MP, tas ir jāvēlas pašam.
- Tikai viens intervējamais atzīst, ka vēlas palikt MP visu mūžu. 5 intervējamiem nav skaidrības, kad plāno aiziet no MP, pārējie nosauc laiku līdz 2 gadiem. Par to visi ir apspriedušies ar ārstu.
- 9 intervējamie ir manījuši devas un to apsprieduši ar ārstu.
- Intervējamie grupā MP līdz trīs gadiem ir saņēmusi apmierinošas atbildes no MP darbiniekiem uz sev interesējošiem jautājumiem.

Projekta vadītājs Juris Ekšteins (dverilv@gmail.com)

Projekta metodologs Agita Sēja (agita.seja@inbox.lv)

Rīga, 2015. gads